

Datum raadsvergadering:	24 september 2014	Agenda nr.:	(in te vullen door griffie)
Portefeuillehouder:	T. Theunis	Registratiecode:	(in te vullen door griffie)
Onderwerp:	Evaluatie diftar en optimalisatie afvalinzameling en -afrekening		

Aan de raad van de gemeente Roosendaal

Voorstel

Samenvatting:

Per 1 januari 2014 zijn in onze gemeente gedifferentieerde tarieven (diftar) voor de afvalstoffenheffing ingevoerd, nadat uw raad daarover op 29 mei 2013 een besluit heeft genomen. Zoals toegezegd bieden wij u hierbij de evaluatie over de eerste 5 maanden diftar aan. De evaluatie geeft aanleiding om de afvalinzameling en -afrekening verder te optimaliseren. De voorstellen daarvoor worden u ter besluitvorming voorgelegd.

Wij stellen u voor per 1 januari 2015:

1. Het vaste bedrag voor de afvalstoffenheffing voor alle huishoudens gelijk te stellen;
2. Het aantal tikken voor het gratis aanbieden van betaald afval op de milieustraat te verdubbelen van 2 naar 4 tikken;
3. De hoeveelheid aan te leveren afval per tik te halveren van 2 m³ naar 1 m³ per tik en het tarief per tik te halveren naar € 12,50;
4. Alle herbruikbare afvalstromen gratis te laten aanbieden op de milieustraat om een beter scheidingsgedrag te bewerkstelligen;
5. Het aantal bezoeken per dag te beperken tot 2 om zo bedrijfsafval te weren;
6. Kleine bedrijven met een bedrijfsvoertuig op eigen naam een ontheffing te verlenen om privé-afval te kunnen aanleveren op de milieustraat;
7. De eerste afroep voor het ophalen van grof afval aan huis te wijzigen naar 4 tikken van € 12,50 per tik.

Aanleiding

Op 29 mei 2013 heeft uw raad besloten gedifferentieerde tarieven (diftar) voor de afvalstoffenheffing in te voeren. Uw raad is toen een evaluatie toegezegd. Bij dit raadsvoorstel treft u de evaluatie aan. De evaluatie handelt over de eerste 5 maanden van dit jaar en deze gegevens zijn vertaald naar een heel jaar. Voorts behandelt de evaluatie de positieve en minder positieve effecten van de invoering van diftar met voorstellen om de afvalinzameling en afrekening ervan, verder te optimaliseren.

Kader

Volgens de Wet Milieubeheer heeft de gemeente de zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afval. De gemeente heeft de beleidsvrijheid daarop de eigen manier invulling aan te geven. Doelmatige afvalinzameling gericht op maximale duurzaamheid en tegen aanvaardbare kosten zijn de uitgangspunten voor onze gemeente voor het afvalbeleid.

Verder verplicht het Landelijk Afvalbeheerplan 2 (LAP2) gemeenten om in 2015 minimaal 65% van het huishoudelijk afval in te zetten voor hergebruik. De staatssecretaris heeft deze ambitie in januari van dit jaar verder aangescherpt tot een hergebruik van 75% in 2020. Voor de toekomst gaat het kabinet uit van een circulaire economie waarbij 100% van het huishoudelijke afval geschikt wordt gemaakt om weer in te zetten als grondstof voor nieuwe producten.

Ook in regionaal verband zijn afspraken gemaakt; de doelstelling is om in 2017 nog maximaal 150 kg (fijn en grof) restafval aan te bieden per inwoner per jaar en het overige huishoudelijke afval geschikt te maken voor hergebruik en terugwinnen van grondstoffen. De regionale ambitie in de toekomst sluit aan bij de ambitie van de overheid; in 2030 wil de regio naar 0 kg restafval per inwoner per jaar.

Motivering / toelichting

Evaluatie diftar

In de bijgaande notitie staan de achtergronden en resultaten die de invoering van diftar teweeg hebben gebracht. Ten behoeve van de evaluatie van diftar is een vragenlijst uitgezet bij leden van het digipanel. 1.470 leden van het digipanel hebben de vragen over afval beantwoord. 95% daarvan weet dat de gemeente is gestart met diftar per 1 januari 2014. 4 op de 10 heeft het afvalgedrag veranderd en is vooral plastic verpakkingsafval, gft-afval, papier en glas beter gaan scheiden. Ruim driekwart wil het afval scheiden omdat het goed is voor het milieu. Iets minder dan de helft omdat het afval goedkoper maakt. De helft denkt goedkoper uit te zijn door diftar en voor een kwart blijft de afvalstoffenheffing gelijk. 80% is het eens met het principe 'de vervuiler betaalt'. De doelstelling, 55 kg minder restafval per inwoner per jaar, wordt (nog) niet gerealiseerd, het is – 48 kg restafval per inwoner per jaar (gebaseerd op de gegevens van de eerste vijf maanden).

De evaluatie van diftar heeft een aantal effecten zichtbaar gemaakt. In dit raadsvoorstel worden voorstellen gedaan om ongewenste effecten bij te stellen en de afvalinzameling en afrekening verder te optimaliseren.

Hoogte vaste tarief afvalstoffenheffing voor alle huishoudens gelijk stellen

Het digipanel heeft een aantal vragen over de afvalinzameling en diftar beantwoord. Driekwart denkt dat de afvalstoffenheffing niet omhoog gaat of daalt. Het gemiddelde aanbodgedrag van de container voor restafval is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Vorig jaar bood ieder huishouden bijna iedere twee weken de container aan voor lediging. Het gemiddelde aanbodgedrag van alle containerbezitters is gedaald naar éénmaal per vier weken, in plaats van iedere twee weken. Dit leidt ertoe dat de afvalstoffenheffing (bij gemiddeld aanbodgedrag) daadwerkelijk lager is dan vorig jaar. Huishoudens kunnen nu zelf sturen op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Het is daarom niet meer nodig om te differentiëren met het vaste bedrag voor de afvalstoffenheffing naar huishoudgrootte. Het voorstel is daarom alle huishoudens hetzelfde vaste tarief te laten betalen. Dit houdt in dat de meerpersoonshuishoudens iets minder gaan betalen aan het vaste deel voor de afvalstoffenheffing dan dit jaar en de éénpersoonshuishoudens gaan iets meer betalen dan dit jaar.

Differentiëren naar huishoudgrootte heeft na de invoering van diftar een vorm van rechtsongelijkheid in zich. Voorheen was het lagere tarief afvalstoffenheffing een compensatie omdat kleine huishoudens minder afval aanbieden dan grote huishoudens. Nu ieder huishouden zelf kan sturen in de hoogte van de heffing is het niet langer nodig om éénpersoonshuishoudens minder te laten betalen. Door goede afvalscheiding wordt de container minder vaak aangeboden en wordt meer gebruik gemaakt van de overige voorzieningen om dit scheidingsgedrag mogelijk te maken. Dit is niet gebonden aan huishoudgrootte. Een huishouden, ongeacht de grootte, dat de container nog steeds iedere twee weken aanbiedt betaalt minder dan vorig jaar. Een uitzondering is er voor huishoudens met een 240 liter container, deze betalen bij 26 ledigingen iets meer afvalstoffenheffing als vorig jaar.

Tikken op de milieustraat verdubbelen en hoeveelheid en kosten per tik halveren

Gelijktijdig met de invoering van diftar is het aantal tikken op de milieustraat afgenomen van 12 naar 2 tikken om betaald afval gratis te kunnen aanbieden op de milieustraat. Beperking van de tikken had tot doel bedrijfsafval op de milieustraat te weren, dit doel is bereikt. Bij de huishoudens heeft de beperking van de tikken ertoe geleid dat het aantal bezoekers is afgenomen tot eenderde ten opzichte van vorig jaar. Ook de afvalhoeveelheden op de milieustraat zijn drastisch afgenomen. De verrekeneenheid met Halderberge is afgenomen van 71% in voorgaande jaren naar 62% in dit jaar. Verder is vorig jaar slechts 1 tik verkocht en zijn dit jaar t/m mei al 366 tikken van € 25 gekocht voor het brengen van 2 m³ betaald afval. Waarschijnlijk komt een deel van dit grof afval in de container voor restafval terecht in plaats van op de milieustraat. Dit zijn ongewenste effecten van de beperking van het aantal tikken.

De meeste bezoekers aan de milieustraat komen met een personenwagen en kleine hoeveelheden van verschillende afvalstromen. De hoeveelheid betaald afval blijft dan meestal beperkt tot 1 m³ betaald afval, terwijl voor 2 m³ betaald moet worden. Door de gratis tikken te verdubbelen en de hoeveelheid en kosten per tik te halveren wordt hieraan tegemoet gekomen. Een huishouden kan dan 4 keer naar de milieustraat om een kleine hoeveelheid (1 m³) betaald afval te brengen. Besluit een huishouden om met een grote aanhangwagen of een groot voertuig te komen met betaald afval, dan worden 2 of meer tikken afgeschreven van de pas.

Verder is het voorstel om meer afvalstromen gratis te maken. Een aantal betaalde afvalstromen zoals puin, gips, hout en harde plastics worden ingezet als grondstof voor nieuwe producten. Bovendien kunnen deze afvalstromen veel goedkoper verwerkt worden als grof restafval. Het verruimen van het

aantal gratis afvalstromen heeft daarom een tweeledig effect; het biedt huishoudens de mogelijkheid de container voor restafval minder vaak aan te bieden en het stimuleert het scheidingsgedrag op de milieustraat. Immers samengestelde afvalstromen moeten in het grof restafval en kosten een tik. Door vooraf, bijvoorbeeld bij sloopwerkzaamheden, puin, hout, kunststof en ijzer van elkaar te scheiden zijn deze afvalstromen gratis. Door het gratis maken van deze afvalstromen op de milieustraat wordt daarom scheidingsgedrag gestimuleerd en dit bespaart op de kosten, zowel voor de gemeente als voor het huishouden dat de milieustraat bezoekt.

Bedrijfsafval weren op de milieustraat

Kleine bedrijven (zzp-ers) hebben meestal maar één voertuig en dat is de bedrijfswagen die ook voor privédoeleinden wordt gebruikt. Wanneer bedrijfsvoertuigen niet meer naar de milieustraat mogen, zijn deze kleine bedrijven, lees huishoudens, gedupeerd wanneer ze privé-afval willen brengen. Door bedrijven een ontheffing te verlenen als het bedrijfsvoertuig op naam staat van een particulier, kunnen deze kleine bedrijven toch naar de milieustraat met afval uit het huishouden. Bedrijfsvoertuigen die geen ontheffing kunnen tonen worden niet toegelaten op de milieustraat.

Door vervolgens het aantal bezoeken op de milieustraat te beperken tot maximaal 2 per dag wordt het voor bedrijven onaantrekkelijk gemaakt om naar de milieustraat te gaan. De pas is het middel om dit te controleren, een pas kan niet vaker dan 2 keer per dag de slagboom bij de milieustraat activeren. Ook het gratis brengen van groenafval door bijvoorbeeld hoveniers wordt op deze manier ontmoedigd.

De eerste afroep van grof afval aan huis laten ophalen goedkoper maken

Vorig jaar werd grof afval nog gratis opgehaald. In 2014 is dat gewijzigd en nu moet een huishouden 3 tikken van € 25 betalen voor het laten ophalen van grof afval. Heeft een huishouden nog 2 tikken op de pas, dan moet € 25 betaald worden voor het laten ophalen van grof afval aan huis. Zijn de tikken al op dan betaalt het huishouden € 75, ofwel 3 tikken, voor het laten ophalen van grof afval. Door deze wijziging is de hoeveelheid aan huis opgehaald grof afvalstromen tot een minimum gedaald (1% van de hoeveelheid van vorig jaar). Dit heeft een negatief effect voor de (oudere) burgers die niet de beschikking hebben over een auto om grof afval weg te brengen naar de milieustraat.

Om dit negatieve effect weg te nemen is het voorstel de eerste afroep van grof afval in een jaar goedkoper te maken. Het voorstel is: 2 m³ grof afval te laten ophalen voor 4 tikken van € 12,50. Iedere volgende afroep kost € 75 per 2 m³. Men kan ook een big bag aanschaffen en laten ophalen. Een big bag kost eveneens € 75, deze kan 1 m³ afval bevatten.

Verkeerd aanbodgedrag beperken

De hoeveelheid bijgeplaatst afval bij ondergrondse containers en bij prullenbakken gedumpt afval, alsmede huishoudelijk afval dat in openbare prullenbakken wordt gedaan, is ten opzichte van vorig jaar toegenomen met ongeveer eenderde. Door middel van extra inzet op handhaving wordt getracht dit gedrag te voorkomen. Verkeerd aanbodgedrag ontstaat deels als gevolg van onbegrip over de aanbiedregels vanwege taalproblemen. Dit kan voorkomen worden door de aanbiedregels te vertalen in meerdere talen, waardoor burgers die het nederlands niet voldoende beheersen de afvalcommunicatie kunnen lezen in de eigen taal.

Verder wordt aandacht besteed aan de brengparkjes die verspreid over de gemeente staan. Sommige parkjes zien er goed uit, bij andere parkjes staat voortdurend bijgeplaatst afval. Door middel van een proef wordt onderzocht hoe verkeerd aanbodgedrag kan worden beperkt. Bijvoorbeeld door de parkjes herin te richten of te herplaatsen zodat er meer sociale controle mogelijk is. Een andere optie is: een parkje omgeven met mooi aangelegd groen. Daardoor zullen mensen minder geneigd zijn afval bij te plaatsen dan wanneer het parkje een onverzorgde indruk maakt.

Omgekeerd inzamelen

Het laten brengen van restafval naar een ondergrondse verzamelcontainer in de buurt staat bekend onder de naam 'omgekeerd inzamelen'. Burgers moeten door te lopen meer moeite doen om het restafval kwijt te raken. Dit stimuleert om zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen te scheiden, zodat men minder vaak naar de verzamelcontainer voor restafval hoeft te lopen. In het centrum van Roosendaal is een voldoende spreiding van ondergrondse containers om zonder investeringen een proef uit te voeren naar omgekeerd inzamelen. Daarbij wordt de grijze container voor restafval geschikt gemaakt voor de inzameling van plastic verpakkingen. Gerekend naar volume is dit de grootste afvalstroom. Door extra service te bieden op plastic verpakkingen hoeven deze huishoudens minder vaak restafval aan te bieden. Immers ook gft-afval en papier worden aan huis opgehaald. In een proef van een jaar moet uitwijzen of omgekeerd inzamelen leidt tot een beter scheidingsgedrag.

Doel en evaluatie

- Het doel van dit voorstel is u te informeren over de effecten van de invoering van diftar.
- Afschaffen van het lagere vaste tarief voor éénpersoonshuishoudens heeft tot doel alle huishoudens gelijk te stellen, ieder huishouden kan immers zelf bepalen hoeveel afval wordt aangeboden. Dit is niet afhankelijk van de huishoudgrootte.
- Het doel van verruiming van het aantal tikken op de milieustraat en halvering van de kosten en hoeveelheid per tik komt tegemoet aan de werkelijk gebrachte hoeveelheid afval op de milieustraat.
- Uitbreiding van het aantal gratis stromen leidt ertoe dat meer afval wordt gescheiden ook op de milieustraat, daarnaast beperkt het illegale stort.
- Het aantal bezoeken op de milieustraat per dag beperken en particulieren met bedrijfsvoertuigen een ontheffing verlenen, leidt ertoe dat bedrijfsafval blijvend kan worden geweerd op de milieustraat.
- De kosten voor het ophalen van grof afval aan huis beperken heeft tot doel dat huishoudens zonder auto tegen aanvaardbare kosten grof afval kunnen laten ophalen.
- Kleine bedrijven een ontheffing verlenen voor toegang tot de milieustraat met hun bedrijfsvoertuig, heeft tot doel deze bedrijven de mogelijkheid te bieden met dit voertuig privé-afval te brengen naar de milieustraat.
- Vertaalde afvalcommunicatie heeft als doel ook burgers te bereiken die de aanbiedregels niet begrijpen vanwege onvoldoende beheersing van onze taal.
- Het doel van een proef naar omgekeerd inzamelen is ervaring op te doen met deze inzamelwijze en vast te stellen of dit leidt tot een beter scheidingsgedrag.

De voorstellen worden volgend jaar geëvalueerd. De kosten van deze voorstellen komen voor rekening van de afvalstoffenheffing. Evaluatie van de financiële effecten vindt plaats in de P&C cyclus.

Financiële aspecten en consequenties

Voor de zorgplicht die de gemeente heeft om huishoudelijk afval op te halen mag de gemeente kosten in rekening brengen bij de burger. Dit is de afvalstoffenheffing. In onze gemeente is de afvalstoffenheffing voor 100% kostendekkend.

De huishoudens betalen een vast bedrag voor de afvalstoffenheffing en een variabel bedrag. Met de inkomsten van het variabele bedrag worden de variabele kosten (verwerking van het restafval en deels de inzamelkosten) betaald. Na 5 maanden blijkt dat de huishoudens de container nog eenmaal per vier weken aanbieden. De inzamelrequentie is nog steeds eenmaal per twee werken, maar gemiddeld wordt één inzamelbeurt overgeslagen. Ook in de hoogbouw wordt veel minder gebruik gemaakt van de ondergrondse container. Gemiddeld 1 aanbieding per week in plaats van 2 zoals dat vorig jaar het geval was.

Naar het zich nu laat aanzien zijn de variabele inkomsten toereikend om de uitgaven mee te bekostigen. Wanneer de huishoudens de container nóg minder vaak aanbieden en de hoeveelheid afval per container neemt toe, dan kan het zijn dat de inkomsten onvoldoende zijn voor het betalen van de verwerkingskosten voor restafval en een deel van de inzamelkosten. Indien dat het geval is, dan kunnen deze extra kosten voor rekening van de voorziening worden gebracht.

Communicatie

Vorig jaar bent u uitgebreid geïnformeerd over de invoering van diftar. In vragen die door leden van uw raad zijn gesteld hebben wij u verwezen naar de nu aan u toegezonden evaluatie.

De communicatie aan de burgers vindt plaats via de website en de Roosendaalse Bode. De resultaten van de invoering van diftar worden via deze kanalen bekend gemaakt. Verder wordt in regionaal verband meer aandacht besteed aan de website www.afvalscheiden.nu. Op deze website staat alle informatie over de afvalinzameling met daarbij wat wordt gedaan met alle ingezamelde afvalstromen.

Verder wordt met het project "Supporter van schoon coach" de nadruk gelegd op het belang van een schone omgeving en wordt de burgerparticipatie gestimuleerd en met middelen ondersteund. Er worden gastcolleges over afval aangeboden aan scholen om de jeugd te bereiken en positief te stimuleren. Bij verkeerd aanbiedgedrag door arbeidsmigranten worden de betreffende personen in hun eigen taal benaderd om zo de regels uit te leggen en daarmee het verkeerde aanbiedgedrag te corrigeren.

Bijlagen

1. Evaluatie tariefdifferentiatie januari t/m mei 2014

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Roosendaal,

De secretaris,
R. Kleijnen

De burgemeester,
mr. J.M.L. Niederer

CONCEPT

Datum raadsvergadering:	24 september 2014	Agenda nr.:	(in te vullen door griffie)
Portefeuillehouder:	T. Theunis	Registratiecode:	(in te vullen door griffie)
Onderwerp:	Evaluatie diftar en optimalisatie afvalinzameling en -afrekening		

De raad van de gemeente Roosendaal,

- Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders.
- Gelet op het advies van de raadscommissie Omgeving d.d. 3 september 2014.

Besluit:

1. Het vaste bedrag voor de afvalstoffenheffing voor alle huishoudens gelijk te stellen;
2. Het aantal tikken voor het gratis aanbieden van betaald afval op de milieustraat te verdubbelen van 2 naar 4 tikken;
3. De hoeveelheid aan te leveren afval per tik te halveren van 2 m³ naar 1 m³ per tik en het tarief per tik te halveren naar € 12,50;
4. Alle herbruikbare afvalstromen gratis te laten aanbieden op de milieustraat om een beter scheidingsgedrag te bewerkstelligen;
5. Het aantal bezoeken per dag te beperken tot 2 om zo bedrijfsafval te weren;
6. Kleine bedrijven met een bedrijfsvoertuig op eigen naam een ontheffing te verlenen om privé-afval te kunnen aanleveren op de milieustraat;
7. De eerste afroep voor het ophalen van grof afval aan huis te wijzigen naar 4 tikken van € 12,50 per tik.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 24 september 2014.

De griffier,

De voorzitter,